

Prestekragejenta

TEKST

Beate Heide

PUBLISERT 1. juni 2007

Full av opprør og med en verkende klump i halsen vandret Pia inn i skogen. Skrittene hennes var sinte. Ansiktet følte som en stivnet maske. Det hadde krevd hele hennes selvbeherskelse å holde gråten unna mens T-banen jamret seg opp til endestasjonen.

«Jo, prestekragen sa det samme som magen hennes. Det måtte bli bringebærdrops i dag.»

Hun hadde forlatt ham i raseri og fortvilelse. Hun trengte luft. Hun torde ikke bli værende i den skremmende følelsen av å falle. Hun måtte gjenvinne balansen hun strevet sånn etter å bevare.

Til å begynne med merket hun verken den milde vinden eller fuglesangen. Pia langet ut i et avsindig tempo som fikk hjertet til å banke kraftig. Kroppen fungerte. Hun var i god form, men det gav henne ingen glede.

Tankene var låst i dette ene. De sinte ordene hans: – Nå vil jeg ha et svar!

Som et ekko runget stemmens hans i hodet – et svar, et svar, et svar, et svar. Stemmen hans, som hun egentlig kjente og likte så godt, ble mer og mer skjærende for hver repetisjon. Det var nesten ikke til å holde ut. Avmakt og fortvilelse slo om plassen inni henne. En tåre dryppet ned på skoen. Den ble etterfulgt av flere, som mildt vårregn. Med en sint bevegelse tørket hun dem bort. Hva hjalp det vel med tårer? Med skjelvende pust prøvde hun å gjenvinne beherskelsen.

Etter noen tøffe motbakker stoppet hun og fant vannflasken i sekken. Pia så seg om. Hun kjente området godt. Her pleide hun å gå hele året og glede seg over skiftningene i naturen. I dag hadde hun ikke øye for sånt.

En forpjuket prestekrage får henne til å stoppe opp. Det er noe kjent ved den. Plutselig er det som dager og år renner av henne. Som i et maleri ser hun en liten jente.

Den lille jenta sitter helt stille ved båtnaustet. Hun går i ett med veggen. For lenge siden var båtnaustet malt rødt. Men vind og vær har tært, og malingen har begynt å gi fra seg flak av farge. Under den røde fernissen kan hun se det slitte grå treverket. Naustet er, som alle andre naust i området, plassert helt i flomålet. Pia sitter helt inntil veggen, på

en flat steinhelle hun har funnet i fjæra og slept med seg opp til naustveggen. Det er sommer, og solstrålene danser i håret som kruser seg om det lille ulykkelige ansiktet.

Hun har på seg en blåtøyskjole med siselerte bånd i hvitt nederst på kjoleskjørtet og rundt halskanten. Egentlig liker hun kjolen godt. Den har til og med puffermer. Den hvite strømpebuksen har hun dratt sirlig opp. Hun har kledd på seg selv, og er stolt over at det ikke er skrukker oppover leggene. For å få det til må en ta seg god tid. Som et ekko hører hun morens stemme fra alle de tusen gangene hun har fortalt Pia hvordan man skal ta på strømpebuksen. Morens falkeblikk er det ikke lett å finne nåde for.

Hun sukker, og legger hodet i hendene mens de hvite tøyskoene graver i sanden.

– Et valg bør man tenke nøye over, hadde bestemoren sagt en kveld Pia satt på fanget hennes og led valgets kval på spørsmålet om hun ville ha bringebærdrops eller kamferdrops.

– Du skjønner det, lille venn, et valg medfører at du alltid velger bort den du ikke tar. Bestemorens øyne hadde blinket alvorlig bak brilleglassene da Pia overrasket hadde snudd seg og sett på henne. Det var som om hun snakket om noe annet. Noe annet enn om Pia skulle kjenne etter om hun ville ha kamfer- eller bringerbærsmak på dropset sitt. Den gangen på bestemors fang hadde hun tenkt seg om og så sagt:

– Munnen min har egentlig lyst på både bringebærsmak og kamfersmak! Med øynene tigget hun bestemoren om å ikke utsette henne for noe så vanskelig som å velge mellom to goder hun så sterkt ønsket seg. Bestemoren hadde ledd litt, og klemte henne inntil seg. Så sa hun noe Pia aldri ville glemme.

– Du er nok en liten prestekragejente, du! Pia så opp på bestemoren, spørrende. Prestekragejente? Hva var det for noe merkelig?

Bestemoren hadde satt seg godt til rette i stolen før hun fortalte hvordan piker til alle tider har brukt prestekragen som et hjelpemiddel i vanskelige valg. – Du skjønner, Pialiten, at det er ikke bare barn som synes det er vanskelig å velge. Voksne synes det også. Jenter pleier å finne en prestekrage, sette seg ned og så river de av kronbladene mens de sier: «Skal, skal ikke, skal, skal ikke». Et kronblad for skal, og ett for skal ikke. Når de så drar av det siste hvite kronbladet, vil det si dem om de skal, eller ikke skal, velge det de har bestemt seg for. Jeg ser at det er vanskelig for deg å velge. Jeg tror du vil søke hjelp i prestekagen.

Fort som en mus hadde hun pilt av sted og funnet en prestekrage. Hun prøvde å kjenne etter hvilken smak hun ønsket seg mest. I dag var det bringebær. Hun var sikker på det. Fort rev hun av kronbladene slik bestemor hadde fortalt. «Skal, skal ikke,» messet hun med stille stemme. Jo, prestekragen sa det samme som magen hennes. Det måtte bli bringebærdrops i dag. Fort sprang hun inn til bestemor.

– Se her, ropte hun, prestekragen sa også at det skulle være bringebærdrops i dag! Hun strålte og viste frem den ribbede prestekragen. Bestemor klukket og fant frem dropsposen. De satt lenge og sugde på hvert sitt drops. Pia kunne enda kjenne den deilige bringebærsmaken og den dypt tilfredse stillheten over å ha tatt et valg.

Nå satt hun der i solveggen ved naustet og sørget. I dag skulle bestemor begravnes. Mor og far hadde snakket med Pia om det. Bestemor hvilte i en hvit kiste. Hun smilte ikke lenger. Det så ut som hun sov. Snart skulle de gå i kirka. Etterpå skulle bestemor graves ned på kirkegården. Hun var blitt fortalt hvordan det var. Hun reiste seg sakte opp. Hun ville gi bestemor noen blomster med seg når hun skulle ned i den kalde jorda.

Hun så seg om. Det vokste prestekrager her nede. Hun hørte bestemorens latter og den kjære stemmen: – Du er nok en prestekragejente du!

Raskt plukket hun en stor bukett. Ut av flettene dro hun de røde sløyfebåndene som moren hadde strøket samme morgen. Hun bandt dem rundt stilken og laget to sirlige sløyfer. De skulle bestemor få med seg.

Pia må sette seg på en trestamme. Fortiden var blitt så levende. Bestemorens stemme hadde overtatt i hodet hennes. Hva betydde dette? Hvorfor tenker hun på bestemor akkurat i dag? Det var år og dag siden hun hadde kjent på savnet etter henne. Det måtte være synet av prestekragen. Kanskje hun skulle prøve bestemorens gamle råd.

Sakte bøyer hun seg frem og brekker av blomsterstengelen. Hva vil hun egentlig? Jo, hun vil ha ham. Han har rett. Hun må slutte å vingle. Hun må gjøre et valg. Sakte begynner hun å dra av kronbladene. Skal, skal ikke. Snart vil hun finne ut om blomsten støtter valget hennes. Snart. En bris stryker henne over kinnet, som et streif av bestemors hånd. Pia smiler og fortsetter reisen mot svaret.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 44, nummer 6, 2007, side 780-781

TEKST

Beate Heide, klinisk pedagog, Trondheim